

T.C.
DANI TAY
ONUNCU DA RE
Esas No : 2020/2482
Karar No : 2021/740

TEMY Z EDEN (DAVALILAR) : 1- Tarım ve Orman Bakanlı ı / ANKARA
VEK L : Av. Aslı Gülin Caklı / Aynı yerde
2- Düzce Valili i
VEK L : Av. Ilgın Güler
Mebusevleri Mah. Anıt Cad. No.6/7
Çankaya / ANKARA

TEMY Z EDEN

DAVALILAR YANINDA MÜDAH L : Akçakoca Demir Çelik htisas OSB
VEK L : Av. Ilgın Güler
Mebusevleri Mah. Anıt Cad. No.6/7
Çankaya / ANKARA

KAR I TARAF (DAVACI) : TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası
VEK L : Av. Zühal Sirkecio lu Dönmez
UETS: 16001-00858-92294

STEM N_KONUSU : Ankara Bölge dare Mahkemesi 6. dari Dava Dairesinin 19/12/2019 tarih ve E:2018/691, K:2019/2613 sayılı kararının temyizen incelenerek bozulması istenilmektedir.

YARGILAMA SÜREC :

Dava konusu istem: Düzce ili, Akçakoca ilçesi, Döngelli köyü sınırları içerisinde bulunan 168,88 hektarlık alanın tarım dı ı amaçla kullanılmasının uygun görülmesine ili kin Tarım ve Orman Bakanlı ı'nın 02/02/2015 tarih ve 0637 sayılı i leminin iptali istenilmi tir.

Ik Derece Mahkemesi kararının özeti: Zonguldak dare Mahkemesinin 08/12/2016 tarih ve E:2016/1742, K:2016/1633 sayılı kararıyla; davalılardan Düzce Valili i'nin 14/01/2015 tarih ve 42 sayılı Kamu Yararı Kararı ile dava konusu alanda OSB kurulmasında sakınca olmadığı, bahse konu alan ile ilgili Toprak Koruma Projesi'nin 20/02/2015 tarihinde onaylandı ı, davacı tarafının alternatif olarak ileri sürdü ü Ere li OSB ile Alaplı OSB'nin Karma OSB Alanı oldu u, 21/05/2001 tarih ve 24408 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Organize Sanayi Bölgeleri Yer Seçim Yönetmeli i'nin 5. maddesinin 3. fıkrası gere i iddia edilen OSB'ler ile dava konusu alanın aynı il sınırı içerisinde bulunmadı ı, Düzce ili içindeki alternatif olarak ileri sürülen di er OSB'ler olan Düzce 1. ve 2. OSB ile Çilimli OSB'nin Karma OSB, Gümü ova OSB'nin Islah OSB oldu u, dava konusu OSB alanının Demir Çelik htisas OSB olmasından dolayı bahsi geçen tüm OSB alanlarının önerilen OSB alanına alternatif alan olu turmayaca ı, yer seçim ön de erlendirmesinde yapılan çalı maların ve söz konusu alanın tarım dı ı amaçla kullanılmasına izin verilmesine dair dava konusu

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE
Esas No : 2020/2482
Karar No : 2021/740

02/02/2015 tarih ve 0637 sayılı kararın, ehircilik ilkeleri, planlama esasları, ekolojik denge ve kamu yararına da uygun olması sebebiyle, dava konusu i lemde hukuka aykırılık bulunmadı ı, öte yandan, dosyaya sunulan Bilirki i raporunun "Sonuç" kısmında; "Ayrıca ekolojik dengenin korunmasını sa lamak amacı ile htisas OSB lerde ÇED olumlu belgesini niteleyen ÇED raporunun sonucunun incelenerek ekolojik durum tespiti yapılabilece i" ekinde görü bildirilmi ise de, eldeki davanın konusunun ÇED sürecine ili kin olmadı ı, dava konusu i lemden sonraya ait ve ilerleyen a amalarda alınması gerekli ÇED Raporu sürecinin dava ile ilgisinin bulunmadı ı ve her zaman ayrı bir davaya konu edilebilece i dikkate alınarak, raporun bu kısmına dair de erlendirmelerin hükme esas alınmadı ı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmi tir.

Bölge dare Mahkemesi kararının özeti: Ankara Bölge dare Mahkemesi 6. dari Dava Dairesince, Dairemizin 19/12/2017 tarih ve E:2017/2220, K:2017/5679 sayılı bozma kararına uyularak, Akçakoca Demir Çelik htisas OSB yeri olarak kesinle tirilen 88,5 ha'lık alandan elde edilecek fındık miktarının Düzce üretiminin %0.16'sını, ülkemiz fındık üretiminin %0.016'sını sa layacak düzeyde, dolayısıyla ülkemiz için stratejik önem arz eden fındıkta göz ardı edilebilecek miktarlarda oldu u, di er taraftan Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 'nın OSB Yer Seçim Komisyonu çalı maları sonucunda orman alanları OSB sınırları dı nda bırakılmak suretiyle planlanan 168,88 ha'lık alan sınırları içinde kalmakla birlikte 88,5 ha. alanın Akçakoca Demir Çelik htisas OSB Yeri olarak kesinle tirildi i, ayrıca 88,5 ha. lık alanda kesinle tirilen OSB sınırları içinde kalan alanların dikili fındık alanları ile mutlak tarım alanlarını kapsamakla birlikte, yer seçimi kesinle tirilen bu alanın Akçakoca yerle iminin mevcut yerle ik alanının dı nda oldu u ve yerle imde bulunan mevcut sanayi tesisleri ile bütünlü ti i, yine Akçakoca Demir Çelik htisas OSB içerisinde yer almak isteyen 28 yatırım ve buna ba lı olarak 137,8 ha.lık bir sanayi alanı talebi bulundu u, alanın sahip oldu u ula ım ba lantılarının yanısıra, proje a amasında bulundu u anla ılan ve alan içerisinde geçen Adapazarı Karasu Limanı-Ere li-Zonguldak-Bartın Demiryolu güzergahı ile Akçakoca-Melena zı karayolu güzergahının alanı mevcut sanayi tesisleri ile birlikte sanayi alanı geli mi için ön plana çıkardı ı, yer seçiminin bu alanda yapılmasının kümelenme etkisi yaratarak sanayi tesisleri için önemli dı sallıklar sa layaca ı, 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile Akçakoca İçesi için dikili tarım arazilerinde yeter gelirlili arazi büyüklü ü 10.000 m² olarak belirlenmekle birlikte 88,5 ha. lık alan içerisinde yer alan 204 adet parselden bu parsel büyüklü ünü sa layan parsel sayısının yalnızca onaltı oldu u ve toplam alanın %25,5'ine kar ılık geldi i, bunların da arazi üzerinde toplu bir bütünlük olu turmadı ı, parsellerin %72,6'sının da 5000 m² den küçük ve önemli bir bölümünün de hisseli oldu u, bununla beraber, Tarım ve Orman Bakanlığı 'nın i bu dava kapsamında iptali istenilen 02/02/2015 tarih ve 0637 sayılı i lemi ile, Düzce ili, Akçakoca ilçesi, Döngelli Köyü sınırları içerisinde yakla ık 168,88 ha.'lık alanın tarım dı ı amaçla kullanılmasına uygun görü verilirken 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nun 13. maddesinin (d) bendine aykırı olarak karara dayanak alınan kamu yararı

T.C.
DANI TAY
ONUNCU DARE
Esas No : 2020/2482
Karar No : 2021/740

kararının ilgili Bakanlıkça alınması gerekirken Düzce Valili ince alındı ı, ayrıca tarımsal amaç dı nda kullanımı uygun görülen 168,88 ha.lık alanın 5403 sayılı Kanun kapsamına girmeyen 6831 sayılı Orman Kanunu'na tabi alanları da kapsadı ı hususları göz önünde bulunduruldu unda, dava konusu i lemde hukuka ve mevzuata uyarlık görülmedi i gerekçesiyle davacının istinaf ba vurusunun kabulüne, Zonguldak dare Mahkemesince verilen 08/12/2016 tarih ve E:2016/1742, K:2016/1633 sayılı kararın kaldırılmasına; dava konusu i lemin iptaline karar verilmi tir.

TEMYZ EDENLER N DD ALARI :

Davalı Tarım ve Orman Bakanlı ı tarafından, alınan kamu yararı kararının hukuka uygun oldu u, dayanak Tüzük maddesinin mahkeme kararı ile iptal edilmi olmasının bu karardan önce tesis edilen dava konusu i lemi etkilemeyece i, yapılan i ve i lemlerin hukuka uygun oldu u savunulmaktadır.

Davalı Düzce Valili i ve davalılar yanında müdahil tarafından, dava konusu i lemin ormanlık alanı kapsamadı ı, ormanlık alanların ilgili kurumlar tarafından net olarak bildirilmedi i, yapılan i ve i lemlerin hukuka uygun oldu u savunulmaktadır.

KAR I TARAFIN SAVUNMASI : Davacı tarafından, temyiz istemlerinin reddi gerekti i savunulmaktadır.

DANI TAY TETKİK HAK M : Emre Dursun

DÜ ÜNCES : Temyiz istemlerinin reddi ile usul ve yasaya uygun olan Bölge dare Mahkemesi kararının gerekçeli olarak onanması gerekti i dü ünülmektedir.

TÜRK M LLET ADINA

Karar veren Danı tay Onuncu Dairesince Tetkik Hakiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra, dosyanın tekemmül etti i görülmekle yürütmenin durdurulması istemleri hakkında bir karar verilmeksizin ve 2577 sayılı dari Yargılama Usulü Kanunu'nun 17. maddesinin 2. fıkrası uyarınca davalılardan Düzce Valili i ile davalılar yanında müdahilin duru ma istemleri yerinde görülmeyerek i in esasına geçildi, gere i görü üldü:

HUKUK DE ERLENDİRME :

Uyu mazlıkta, 24/07/2009 tarih ve 27298 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Mülga Tarım Arazilerinin Korunması, Kullanılması ve Arazi Toplula tırmasına li kin Tüzü ün 4. maddesinin 1. fıkrasının (I) bendinde yer alan "...veya açıkça yetki verilen birimler..." ibaresinin Danı tay (Kapatılan) Onyedinci Dairesinin 22/12/2015 tarih ve E:2015/6020, K:2015/6202 sayılı kararı ile iptal edilmesi neticesinde, Bakanlıklar dı nda açıkça yetki verilen birimler tarafından iptal kararından önce alınan kamu yararı kararlarının tamamının hukuka aykırı olup olmayaca ının de erlendirilmesi gerekmektedir.

T.C.
DANI TAY
ONUNCU DA RE
Esas No : 2020/2482
Karar No : 2021/740

iptal kararları, idari i lemleri tesis edildikleri tarihten itibaren ortadan kaldıran ve i lemin tesisinden önceki hukuki duruma dönülmesini sağlayan kararlardır. Ancak, düzenleyici i lemin iptal edilmiş olması ona dayalı olarak geçmişte tesis edilen bütün unsurları ile olumlu, tamamlanmış, bireyselleşmiş tüm hukuki durumların da hukuken geçersiz olması sonucunu yaratmayacaktır.

Genel düzenleyici i lemlerin hukuka aykırı olduğu gerekçesiyle yargı kararı ile iptali üzerine, bu genel düzenleyici i lemlere dayanılarak tesis edilen bireysel i lemlerin de bütün hukuksal sonuçları ile ortadan kalkıp kalkmayacağı; genel düzenleyici i leme dayanılarak tesis edilen bireysel i lemlerin uzun süre uygulanması ve bu süre içinde ki ilerin elde ettiği öznel kazanımlarının geri alınması durumunda, idari istikrar ilkesi ve kazanılmış hak kavramlarına aykırılık olabileceği göz önüne alınarak, somut olay çerçevesinde irdelenmesi gerekecektir.

Öte yandan bir düzenleyici i lem uyarınca tesis edilen bireysel i lemler nedeniyle kazanılmış haktan ve/veya idari istikrardan söz edebilmek için i lemin tesis edildiği tarih itibarıyla hukuka ve mevzuata uygun olmasının yanı sıra ki ilerin de iyi niyetli olması gerekmektedir.

24/07/2009 tarih ve 27298 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Mülga Tarım Arazilerinin Korunması, Kullanılması ve Arazi Toplulaştırmasına İlişkin Tüzükün "Tanımlar" başlıklı 4. maddesinin 1. fıkrasının (I) bendinin, dava konusu i lem tarihinde yürürlükte bulunan halinde, kamu yararı kararının açıkça yetki verilen birimler tarafından alınabileceği düzenlemesine yer verilmiş ve anılan düzenleme Danıştay Onyedinci Dairesinin 22/12/2015 tarih ve E:2015/6020, K:2015/6202 sayılı kararı ile iptal edilene kadar uygulanmaya devam etmiştir. Bu düzenlemenin uzun bir süre uygulandığı ve birçok idari i leme dayanak teşkil ettiği göz önüne alındığında; Danıştay Onyedinci Dairesinin iptal kararı üzerine, Mülga Tarım Arazilerinin Korunması, Kullanılması ve Arazi Toplulaştırmasına İlişkin Tüzük uyarınca Bakanlıklar dışında açıkça yetki verilen birimler tarafından alınan kamu yararı kararlarının tamamının bütün hukuksal sonuçları ile ortadan kalkmasının idari istikrar ilkesine aykırı olacağı açıktır.

Bütün bu anlatılanlar çerçevesinde, dava konusu i leme dayanak oluşturan ve tesis edildiği tarihte yürürlükte bulunan mevzuata uygun olarak verildiği görülen kamu yararı kararının; iptal edilmesinin idari istikrar ve hukuk güvenli ilkelerine aykırılık oluşturacağı anlaşılmaktadır.

Bu itibarla, Bölge dairesi Mahkemesi Kararının gerekçesinde bu yönüyle hukuka aykırılık görülmesi de, tarımsal amaç dışında kullanımı uygun görülen 168,88 ha.lık dava konusu alanın, 5403 sayılı Kanun kapsamına girmeyen 6831 sayılı Orman Kanunu'na tabi alanları da kapsadığının açık olduğu görüldüğünden, davanın reddi yönündeki Zonguldak dairesi Mahkemesi kararına yönelik olarak davacı tarafından yapılan istinaf başvurusunun kabulü ile dava konusu i lemin iptali yönündeki Bölge dairesi Mahkemesi kararında sonucu itibarıyla hukuki isabetsizlik görülmemiştir.

KARAR SONUCU :

Açıklanan nedenlerle;

1. Davalı idarelerin ve davalı idareler yanında müdahilin temyiz istemlerinin reddine,
2. Davanın reddine ili kin Zonguldak dare Mahkemesi kararına yönelik olarak yapılan istinaf ba vurusunun kabulü ile dava konusu i lemin iptali yolundaki temyize konu Ankara Bölge dare Mahkemesi 6. dari Dava Dairesinin 19/12/2019 tarih ve E:2018/691, K:2019/2613 sayılı kararının **yukarıda belirtilen gerekçe ile ONANMASINA**,
3. 2577 sayılı dari Yargılama Usulü Kanunu'nun 50. maddesi uyarınca, bu onama kararının taraflara tebli ini ve bir örne inin de Ankara Bölge dare Mahkemesi 6. dari Dava Dairesine gönderilmesini teminen dosyanın Zonguldak dare Mahkemesine gönderilmesine, artan posta ücretinin istemi halinde davalı idarelere iadesine, 25/02/2021 tarihinde **kesin olarak** esas yönünden oy birli i, gerekçe yönünden oy çoklu uyla karar verildi.

Ba kan	Üye	Üye	Üye	Üye
Yılmaz	Namık Kemal	brahim	Lütfiye	Hümevra
AKÇ L	ERGAN	TOPUZ	AKBULUT	ERG N ERCAN
	(X)			

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE
Esas No : 2020/2482
Karar No : 2021/740

(X)-KARAR OYU :

Usul ve hukuka uygun oldu u görülen temyize konu Bölge Daire Mahkemesi kararının aynen onanması gerekti i oyu ile, gerekçeli olarak onanması yönündeki Daire kararına gerekçe yönünden katılmıyorum.

Üye
Namık Kemal
ERGAN